Tyrinėtas 47 m² plotas, aptiktas 2,6 m storio kultūrinis sluoksnis. 0,3–0,35 m gylyje aptiktas pirmasis, o 0,52–0,7 m gylyje – antrasis plytų grindų lygio fragmentas, kurie remiantis radiniais ir plytų dydžiais, datuotini XVII a. antraja puse – XVIII a. pradžia.

1,1–1,4 m gylyje aptiktas XVII a. pirmąja puse datuotas žemės paviršius – 0,16–0,24 m storio juodos žemės sluoksnis, kuriame aptikta buitinės keramikos, koklių fragmentų, monetų. Virš šio sluoksnio susiformavęs intensyvus statybinis sluoksnis rodo tuo metu čia vykusius intensyvius statybos ir rekonstrukcijos darbus.

1,8 m gylyje pasiektas 0,1–0,18 m storio juodos žemės sluoksnis – XVI a. antraja puse – XVII a. pradžia datuotinas žemės paviršius, kuriame rasta koklių fragmentų. Iš retesnių radinių paminėtinos replytės, naudotos švino kulkų gamyboje. Ant šio sluoksnio aptikta Vilniuje žinomų XVI a. antrosios pusės – XVII a. pradžios koklių tipų fragmentų – išardytos krosnies liekanos.

2,1 m gylyje pasiektas ankstyvesnio žemės paviršiaus apie 0,15 m storio tamsesnės žemės sluoksnio, datuotino XVI a. viduriu – antraja puse, viršus. Sluoksnyje rasta gyvulių kaulų, smulkių raudonų plytų gabalėlių, sutrūnijusios organikos, puodų šukių ir plokštinių koklių dalių. Apie 2,5–2,6 m gylyje pasiektas gelsvo smėlio įžemis. Virš jo slūgsojusiame stratigrafiškai ankstyviausiame sluoksnyje aptikta smulkių medžio angliukų, raudonų plytų gabalėlių, gyvulių kaulų, žiestų storasienių puodų šukių su grūsto granito priemaišomis molio masėje. Puodų peteliai puošti įkartėlėmis, bangelių ornamentu; aptikta ir ąsočio gludintu paviršiumi fragmentų. Sluoksnis datuotinas XVI a. pirmaja puse.

INVESTIGATIONS AT THE DIDŽIOJI STREET 25–14, 16

In 2004 in two ground-floor premises of the building at the Didžioji Str. 25–14, 16 in Vilnius an area of 47 m² was investigated, and a 2.6 m thick cultural layer datable to the first half of the 16th – early 18th century was discovered.

At the depth of 0.3–0.7 m brick floor remains datable to the second half of the 17th – early 18th century were found. At the depth of 1.1–1.4 m there was a ground-level layer of the first half of the 17th century containing coins, pottery and stove-tile shards. At the depth of 1.8 a ground-level layer datable to the second half of the 16th – early 17th century was reached; it contained finds of the respective period: pottery and stove-tile shards. Tweezers used in the production of lead bullets were found, too. Over this layer there was a pile of stove-tile shards typical to the second half of the 16th – early 17th century – destroyed stove remains. At the depth of 2.1 m a ground-level layer of the middle and the second half of the 16th century was reached. It contained potshards and stove-tile fragments. The lowest stratigraphic layer reached at the depth of 2.4–2.45 m contained potshards datable to the first half of the 16th century.

ŽVALGYMAI VILNIAUS SENOJO MIESTO TERITORIJOJE

Andrius VAICEKAUSKAS

2004 m. **Savičiaus g. 13** buvo vykdomi žemės darbai, atstatant buvusią Augustijonų vienuolyno tvorą prie Savičiaus gatvės. Buvusios tvoros vietoje buvo atlikti archeologiniai žvalgymai. 1820 m. bažnyčios inventoriuje rašoma ir apie bažnyčios tvorą: „...nuo

Savičiaus gatvės bažnyčios teritorija atitverta mūrine, dengta čerpėmis tvora. Tiesiai, priešais bažnyčios didžiąsias duris vartai. Vartai mūriniai, su frontonėliu, kurio viršuje šv. Augustino perverta širdis. Abipus jos po skardinį vazonėlį. Vartai dideli, mediniai, smulkiai prikalinėti vinių. Nuo gatvės vartų iki bažnyčios durų 33 uolekčių ilgio, 6 uolekčių pločio, abipus aptvertas mūrine 4 uolekčių aukščio dengta čerpėmis tvora, grįstas akmeninis koridorius". Tiek vartai, tiek tvora ir šis koridorius pavaizduoti 1809 m. plane.

2004 m. žvalgytas 23 m^2 plotas, iki 1,1 m gylio kultūrinio sluoksnio dalis. Aptikti XVII a. pirmosios pusės pastato, stovėjusio dar iki bažnyčios pastatymo, pamatai ir su jais susiję akmenų grindinių fragmentai. Buvusio pastato patalpos buvo išgrįstos rieduliais. Iš pamatų storio galima spręsti, kad statinys buvo neaukštas. Šis pastatas nugriautas XVII a., vėliau ant jo fasadinės sienos pamato pastatant tvorą arba jos liekanas panaudojant kaip tvorą. Permaišytuose žemės sluoksniuose aptikta masinės XVII a. keramikos fragmentų.

2004 m. vykdant šilumos tinklų rekonstrukcijos darbus pastato **Vilniaus g. 22** vidiniame kieme, žvalgytas 180 m^2 plotas, iki 1,2 m gylio kultūrinio sluoksnio dalis. Didžioji dalis žemės darbų vyko senųjų šilumos trasų vietose, kuriose archeologiškai vertingo kultūrinio sluoksnio neaptikta.

Naujose tranšėjos dalyse prieš žemės darbų pradžią iki projektinio gylio iškasti keturi bendro 9,64 m^2 ploto šurfai. Archeologiškai vertingo kultūrinio sluoksnio fragmentas ir su juo susijęs XVII a. kiemo paviršius aptiktas kiemo PV dalyje, šurfe 2, 0,74–0,8 m gylyje nuo žemės viršaus. Buvęs kiemo paviršius sudarytas iš supilto smulkaus žvyro. Šis paviršius susiformavo ant juodos žemės sluoksnio, kuris tęsėsi iki pat šurfo dugno, tačiau sluoksnio apačia dėl ribotos žvalgymų apimties nepasiekta. Šiame sluoksnyje rasta plytgalių, gyvulių kaulų, XVII a. buitinės keramikos smulkių fragmentų, stiklo duženų. Įžemis (gelsvas smėlis) pasiektas tik kiemo PR kampe, šurfe 4, 0,9 m gylyje.

2004 m. Užupyje buvo vykdomi dujotiekio įvadų į gyvenamuosius namus **Žvirgždyno skersgatvyje 3–6, 9, 10, 12, 14, 15** klojimo darbai. Šių žemės darbų vietose buvo atlikti archeologiniai žvalgymai. Žvalgytas 48 m^2 plotas, aptiktas 0,3 m storio kultūrinis sluoksnis. Archeologinių žvalgymų metu Žvirgždyno gatvėje neaptikta ankstyvesnio už dabartiniame gatvės lygyje esantį akmenų grindinį gatvės paviršiaus. Šiuo metu gatvės paviršiuje esantis grindinys klotas tiesiog ant smėlio su smulkiu žvyru – natūralios kalvos, istoriniuose šaltiniuose vadinamos Žvyro kalnu, sanklodų. Po grindiniu, 0,3 m gylyje stebėtas įžemis – smėlis su smulkiu žvyru. Archeologiškai vertingo kultūrinio sluoksnio neaptikta.

2004 m. Vilniaus senamiestyje buvo vykdomas tranzitinės šiluminės trasos iškėlimas už sklypo ribų **Bazilijonų g. 3**. Šių žemės darbų vietose atlikti archeologiniai žvalgymai. Žvalgytas 197 m^2 plotas, iki 1,5 m storio kultūrinio sluoksnio dalis. Sklype Bazilijonų g. 3 aptikti septyni XIX a. pabaigos – XX a. pirmojo ketvirčio mūrų fragmentai – čia anksčiau stovėjusių statinių liekanos. Šių mūrų aplinkoje archeologiškai vertingo kultūrinio sluoksnio neaptikta.

Bazilijonų g. važiuojamoje dalyje kastoje tranšėjoje fiksuota 1,2–1,5 m storio kultūrinio sluoksnio dalis. Aptikti supiltiniai griuvenų ir žemių sluoksniai, kuriuose rasta XVII a. masinės buitinės keramikos fragmentų.

2004 m. **Visų Šventųjų ir Rūdininkų g.** buvo vykdomi žemės darbai, susiję su esamo dujotiekio rekonstrukcijos darbais. Šių žemės darbų vietose atlikti archeologiniai žvalgymai. Žvalgytas 91 m^2 plotas, iki 1,5 m gylio kultū-

rinio sluoksnio dalis. Visų Šventųjų gatvės R pusėje aptiktas iki šiol nežinotas Vilniaus miesto gynybinės sienos fragmentas, kurio PR kampas išsidėstęs 35,45 m atstumu į V nuo pastato Bazilijonų g. 6 PV kampo ir 36,25 m atstumu į ŠV nuo pastato Arklių g. 26 PV kampo. Gynybinės sienos fragmentas išsaugotas. Aptiktas gynybinės sienos fragmentas rodo sieną stovėjus arčiau Bazilijonų gatvės, negu manyta iki šiol.

SURVEYS IN THE TERRITORY OF THE OLD TOWN OF VILNIUS

In 2004 several archaeological surveys in the territory of the old town of Vilnius were performed.

At the Savičiaus Str. 13 earthworks were performed rebuilding the former wall of the Augustinian Closter at the Savičiaus Str. The archaeological survey was performed at the site of the former wall. An area of 23 m^2 was investigated, and a fragment of the cultural layer down to 1.1 m was investigated. Remains of the foundation the 17th century building preceding the church and relevant stone pavement fragments were discovered. The interior premises of the building had stone pavements. Width of the foundation implies that the building was low. It was destroyed in the 17th century, later its façade foundation or its fragments were used as a wall. The mixed earth layers contained finds of the standard 17th century pottery.

In relation to the heating pipeline reconstruction in the inner yard of the building at the **Vilniaus Str. 22**, an area of 180 m^2 was investigated and a 1.2 thick cultural layer fragment was surveyed. Most of the earthworks were performed at the locations of the old heating pipeline where no valuable cultural layers were found.

In the locations of new trenches prior to the earthworks four test pits with the total area of 9.64 m^2 were excavated down to the planned depth. An archaeologically valuable cultural layer fragment and relevant ground-level of the 17th century yard were found in the south-western part of the yard in the test pit No. 2 at the depth of 0.74–0.8 m. This layer contained brickbats, animal bones, tiny fragments of the 17th century pottery and broken glass. The sterile soil was reached in the south-eastern corner of the yard in the test pit No. 4 at the depth of 0.9 m.

In Užupis Suburb the earthworks relevant to gas pipe laying and connection to the dwelling houses at the **Žvirgždyno La. 3, 4, 5, 6, 9, 10, 12, 14, 15** were performed. Locations of these earthworks were surveyed archaeologically. An area of 48 m^2 was investigated, and a 0.3 m thick cultural layer was discovered. The archaeological survey revealed no earlier pavements at the Žvirgždyno Lane, neither any archaeologically valuable cultural layer.

In the old town of Vilnius at the **Bazilijonų Str. 3** the transit heating pipeline was evicted from the site. Locations of the relevant earthworks were surveyed archaeologically. An area of 197 m^2 and a 1.5 m thick fragment of the cultural layer were investigated. Seven fragments of the former brick constructions dating to the late 19th – first quarter of the 20th century were discovered. No archaeologically valuable cultural layer was found in the vicinity of these structures.

In the trench excavated in the driving part of the Bazilijonų Str. a 1.2–1.5 m thick fragment of the cultural layer was established. Layers of rubbles and earth containing fragments of the standard 17th century pottery were found.

In **the Visų Šventųjų and Rūdininkų Str.** earthworks relevant to the gas pipeline reconstruction were performed. Locations of these earthworks were surveyed archaeologically. An area of 91 m^2 and a 1.5 m thick fragment of the cultural layer were investigated. At the eastern side of the Visų Šventųjų street an unknown fragment of the defensive town wall was found. It shows that the wall was located closer to the present Bazilijonų Str. than in was considered previously.